

A Barcelona somiant Barcelona

HELÈNE CIXOUS

Traducció Marta Segarra

La Ciutat és assetjada. Comença així: una ciutat sempre és assetjada. Closa. Alçada al voltant d'una llar interior. No hi pensa, ho fa. S'estén de cercle en cercle enllaçant els successius cinturons: fortificacions, muralles, rondes. Una cova antiga habita el fons de la seva memòria. La Ciutat s'empara. Treu el cap però es cava un cau més i més profund. Sempre és assetjada dues vegades: una per fora, el vast món hostil, els perills que vénen de lluny, l'estranger indesitjable, el depredador en el qual la Ciutat no deixa de pensar. De sobte, es veu presa, envaïda. Primer pels cartaginesos. Es veu conquerida i marcada per Amílcar Barca.

Barcelona comença per Bar, per Barca, per dir-se Barcino. Els vencedors l'anomenen, la des-anomenen, la re-nomenen, la des-renomenen. Aleshores, què fa? De segle en segle, de combat en derrota, escapa al destí, converteix els estigmes en signes d'orgull, s'apropia dels fruits de la sort: treu profit de totes les seves lletres; hi ha un geni poètic presoner a la Ciutat. Oblidem Amílcar Barca i improvisem amb el nostre nom, es diu. I s'inventa una etimologia fabulosa: Bar, cel, ona, aquest és el meu origen, s'inventa: estic feta de bars de bona companyonia, de cel i d'ones, terra cel mar aire, els reuneixo sota la meva ala. La llegenda sempre és més *veritable* que la «res gestae», els fets *reals* que es fan passar per la Història.

Els cartaginesos, els romans, els francs, els visigots, els àrabs, Carlemany, Abd El Krim, Aragó, Navarra, quants pretendents temibles es disputen la bella capital de cel i de mar. Però una Ciutat sempre és assetjada també des de l'interior: només pensa en l'amenaça promesa, de nit veu en somnis els rostres del futur assetjant, es prepara per a l'atac següent. Es persegueix a si mateixa.

Cau. Deu vegades. És castigada, deportada, li tallen la llengua. Una vegada, l'any 1714, li tallen el cap i el transplanten a Cervera, com més lluny millor del cos i dels centres nerviosos. Una altra derrota: un altre record.

El secret de Barcelona, des del bressol: convertir la dissort en triomf. No s'ha vist mai una Ciutat com aquesta. Ha trobat les claus de la defensa carnavalesca i sublim: la caiguda és una ascensió, diu, el paradís és a baix, en l'anorreament brota la invenció poètica. Cal saber descobrir els misteris de les zones inferiors. Dins de l'encerclament vetlla i vibra la pulsio del més enllà.

L'Astúcia de Barcelona té una data: 1714. ¿Una derrota cruel després de tretze mesos de setge? De *la derrota* s'eleva tot riant *la festa mateixa*: l'onze de setembre Barcelona commemora els seus títols de glòria: destrucció, confiscació, supressió, prohibició, expulsio. És el destí dels herois de l'ànima. Aquest regirament

extraordinari, aquesta celebració d'allò que fou desastre declara al món la presència a la Ciutat del geni de la resistència: no es pot acabar amb ella. Barcelona es burla de la fatalitat. No és «espanyol», això. Aquesta capacitat de florir en la incapacitat, és espiritual, és irònica, és la força mental que Freud anomena resistència a la castració.

Com si la seva divisa fos: «rebrotó». Enteneu-ho bé: rebrotó de la mort. Fins i tot decapitada rebrotó, com una planta immortal.

Fins i tot batuda i encarcerada, somia en camins que menen enllà. Des de sempre pren una geometria grega de contrasenyes màgiques: amb els seus Paral·lel i Diagonal, fa plans d'evasió. Que indiquen el seu desig de traslladar-se més enllà de la finitud, anar més lluny, agafar distància i trobar-se a si mateixa allí on els paral·lels es troben: a l'infinit.

La Ciutat somia l'amor.

La Ciutat somia que és una altra.

La Ciutat somia el Viatge.

Crec en el poder dels somnis de les Ciutats i en la impotència dels éssers humans.

Les Ciutats van més lluny que no ho creiem, fins i tot parades, es desborden i es desconstrueixen.

Passant per Barcelona trobo dos genis de la transfiguració: Gaudí i Genet. Dos creadors de transfigures indòcils. El somiador de dalt i el somiador de baix. Aquell que va voler portar la idea de la Sagrada Família més enllà dels límits de les muntanyes. Aquell que va cercar la santa família en allò més baix, enmig dels polls, les cuques i la misèria.

A Barcelona, somiant transfigurar Barcelona, Barcelona transfigurada.

Un aixeca una catedral en metamorfosi, una catedral en lluita per fugir de totes les catedrals de pedra, una catedral equívoca, inhabitable, que passa sense papers, sense visat de la religió a l'art, una catedral inquieta i inquietant com un unicorni.

L'altre passa les fronteres dels gèneres, dels sexes, i dels segles, confonent-se amb el poble sense identitat estable del Barri Xino.

Ara com Èdip, ara com Antígona, els passen ara un ara l'altre sota un cel tràgic, en els paisatges més bonics del món, ara com arquitecte marí, aventurer, lladre, rei de les flors, sempre una mica més lluny i una mica més a prop dels altres mons, el vegetal, l'animal, el celeste, el marí, a la recerca dels carrerons d'allò sagrat.

A Barcelona la metamorfosi ens assetja. La Ciutat és un teatre. A la dreta de l'escenari, Montjuïc. A l'esquerra, la muntanya del Tibidabo.

En descobrir aquests noms els vaig creure vocables llunyans, procedents de l'Índia o de la Xina. Ben mirat, del costat dret, l'escenari és dels jueus. L'esquerre, parla llatí.

Aquesta muntanya és catòlica, aquesta muntanya és jueva. ¿I el mar? ¿Quina religió té? em vaig preguntar.

D'Àsia ve la resposta: *Xino*. De l'Àsia imaginària. El que hi ha de teatral a Barcelona són aquests personatges principals, el Xino o Déu, que no existeixen «en realitat» però que poblen l'escenari i guien el passejant en el laberint entre el Paral·lel i els seus paral·lels les Rambles, d'una mà invisible.

Cada cinc metres, compareix una criatura extraordinària a les Rambles, frega el passejant amb una mà enguantada de blanc, ve d'uns bastidors amagats, fa de criat, pallasso, saltimbanqui, velleta, goril·la; fins i tot hi ha actors disfressats de Gaudí, o bé és a l'inrevés. Davant la multiplicació espectacular dels signes de Teatre tothom s'hi ha posat: s'han plantat les Palmeres que faltaven a la flora imaginària.

Les floristes barregen flors naturals tallades amb flors inventades en falsos rams. No pares de creure que has vist.

Cap ciutat del món es transforma amb tanta perpetuïtat en escenari fantàstic.

Si Genet sobreviu i somia, mort, en tornar a passejar, el trobarem de nit jugant a cartes i fent trampa amb Pepe el Gitano.

Les artèries anomenades Rambles són la vena poètica de Barcelona. Tot el que no podem imaginar s'hi pot produir en qualsevol moment.

Aquí és on la Ciutat es desborda a si mateixa i s'encanta.

La Ciutat somia aquí en viatjar. A Barcelona somiant Barcelones desconegudes.

¿I si agaféssim el mar? Aquest mar al qual, diu la llegenda (que sempre diu la veritat oculta), els burgesos de la ciutat han donat l'esquena durant segles, com si el temessin. Tement l'obertura, el gaudi il·limitat, l'excés, el risc, volent cloure la seva ciutat entre els murs de les muntanyes, però baixant-hi a poc a poc, cap enrere, cap a la font salada de totes les meves

nostàlgies, baixant tot pensant-se que pugem, però enduts i captivats pel Poder del lloc.

Un dia comencem a sentir l'olor del vent vingut d'Orient. Els artistes ja han tensat les seves teles al cor mateix de la ciutatella, l'art aborda la religió des de fa anys. El mar i el futur ja s'estenen sobre els tapissos, Tàpies en féu, temps ha, l'anunciació. Aleshores ens adonem que falta una rambla per continuar el somieig. La rambla de demà, la paral·lela germana del mar. Ja ha començat el seu recorregut estrany, oblic. Atenció, ja arriba... 